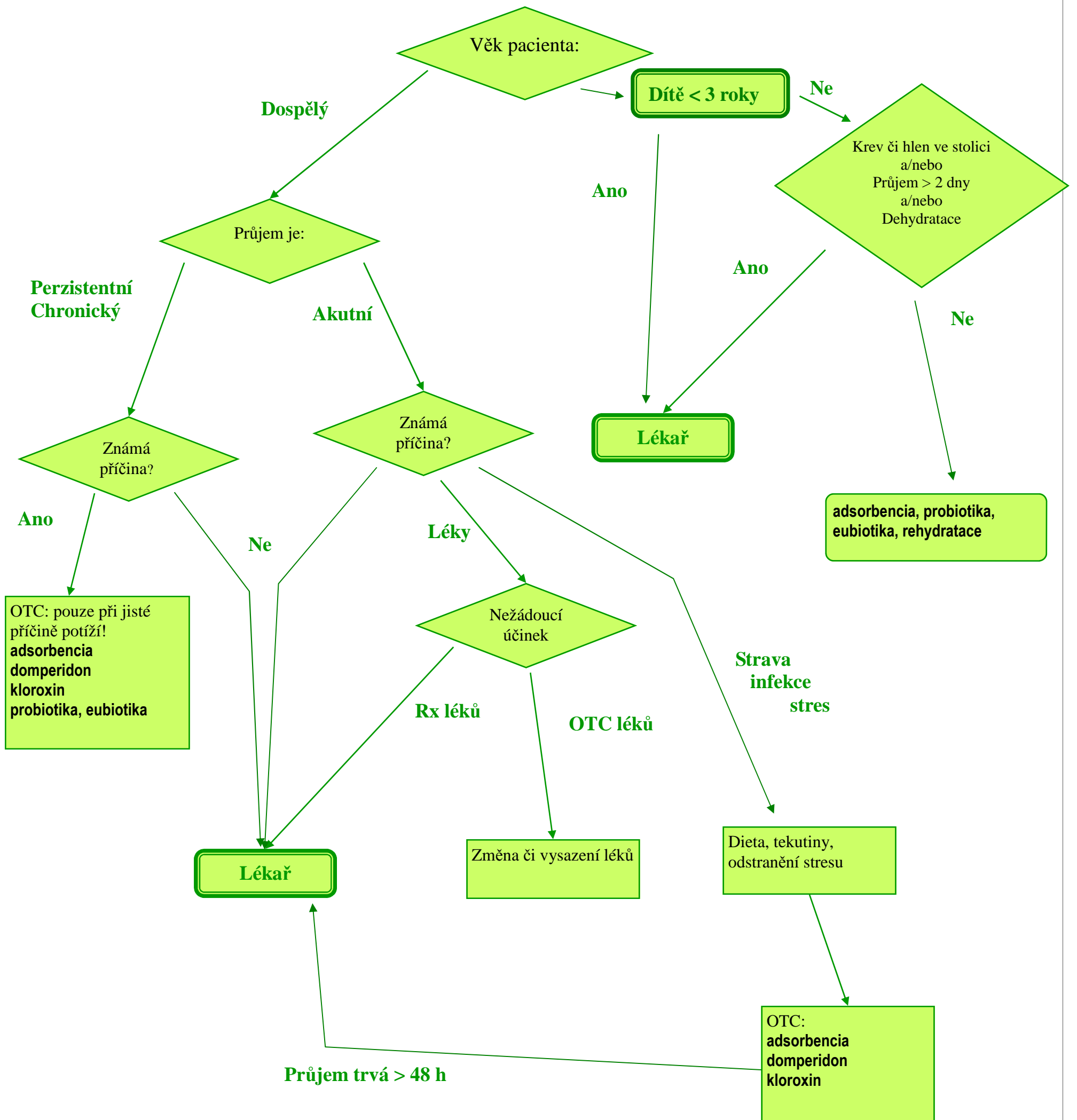

Průjem

Zpracováno na základě postupu
Mgr. Hrdinové

Doporučený postup České lékárnické komory

Průjem

Zpracováno na základě postupu
Mgr. Hrdinové

Doporučený postup České lékárnické komory

EDUKACE

Průjem = časté vyprazdňování řídké stolice.

Dle délky trvání dělíme průjem na:

- akutní
- perzistentní (trvajících 14 dní a déle)
- chronický (trvajících déle než 1 měsíc)

Děti do 3 let a lidé nad 70 let by měli navštívit lékaře vždy, jestliže průjem trvá déle jak 24hod. Je zde nebezpečí dehydratace. Samoléčbu můžeme doporučit pouze v případě nekomplikovaného akutního průjmu, přetrvává-li průjem déle než 48 hodin (myšleno je 48 h od nástupu průjmu, nikoliv 48 h od nasazení léčiv), je-li krev či hlen ve stolici, pošleme pacienta k lékaři.

Příčiny průjmu:

- infekce – virová, bakteriální, protozoární (pouze u bakteriální a protozoární infekce má smysl užívání **střevních dezinficiens**)
- strava – přebytek vlákniny, fruktózy, nadměrná konzumace někt. umělých sladidel (xylytol, manitol)
- jiné onemocnění - ulcerativní kolitida, chron. pankreatitida, nádorová onemocnění, hypertyreóza, celiakie, diabetes
- NÚ dalších léčiv – zeptáme se na užívání **antiarytmik, prokinetik, cytostatické léčby**. Průjem je častý při užívání **antacid** nebo **laxativ** obsahujících **solí hořčíku**. Průjem mohou způsobit i další léčiva – např. **metformin**.
- průjem při užívání **ATB** – může jít o banální dysmikrobii střevního traktu, ale je zde i možnost **postantibiotické kolitidy** (jde o klostridiovou superinfekci, způsobenou nejčastěji *Clostridium difficile*). Příznaky obvykle začínají již při užívání **ATB**, ale o této příčině průjmu musíme uvažovat až do 6 týdnů od expozice **ATB**, zvláště je-li průjem doprovázen **horečkou, bolestmi v břiše, krví ve stolici**. Postantibiotickou kolitidu může nejčastěji způsobit užívání **klindamycinu, cefalosporinů, penicilinů, kotrimoxazolu, doxycyklinu**. Nekomplikovaný průjem způsobený **ATB** obvykle odezní do 10-12 dní po jejich vysazení – žádná další specifická léčba většinou není nutná.

průjem je jedním ze symptomů Reyova syndromu u dětí. Je-li u dítěte doprovázen malátností, horečkou, zvracením, dechovými symptomy a změnami chování, zeptáme se vždy rodiče na možnost užití salicylátů.

Léčba nekomplikovaného průjmu se skládá ze 3 základních aspektů:

- Doplnování tekutin a minerálů – doporučit rehydratační roztoky, u dětí např. **Kulišek®** nebo **Kuliše forte®**, **Sunar Alidiar®**. Minerálky nejsou nejvhodnější (zvláště ty, které obsahují hodně hořčíku a CO₂), v rehydratačním roztoku by měla být přítomná **glukóza** nebo i složitější cukry (rýžový odvar). Není vhodné doplňovat tekutiny např. iontovými nápoji pro sportovce, protože jsou hypertonické, obsahují často mnoho cukrů a mohou průjem dále zhoršit. Černý čaj je osvědčený zejména pro své adstringentní účinky, měla by se do něj přidat **glukóza** a myslet na dodání potřebných minerálů (**solí sodíku, draslíku**).

některé příznaky dehydratace (riziko velké zejména u dětí a starých lidí) – únava, bledá pokožka, vysychající mukózní membrány, žízeň, snížené močení, pokles elasticity pokožky (zkouška kožní řasy)

- Dieta – 24hod. suché pečivo a tekutiny, později odvar z rýže, brambory, dušená mrkev,.... (Hladovková dieta není nutná, strava by měla být lehká.)
- Farmakoterapie

Pro normalizaci funkce zažívacího traktu jsou vhodná:

- **probiotika** – obsahují živé mikrobiální kultury (hl. *Lactobacillus spp.*, *Bifidobacterium spp.*). Z registrovaných OTC k dispozici např. **Lacidofil®**. Dostupné i množství doplňků stravy, např. **Nutrolin-B®**, **Lactovita®**. Stejný efekt mají i kvalitní zakysané mléčné výrobky.
- **eubiotika** – obsahují metabolické produkty střevních mikroorganismů, přispívají k obnově střevní mikroflóry. Dostupné OTC je **Hylak®** (užívat s dostatečným množstvím tekutin (ne mléko) před jídlem, či při jídle).

K eliminaci toxinů ze střevního traktu slouží **adsorbencia (medicínální uhlí, diosmektit)**.

U dospělých můžeme léčbu doplnit ještě např. **domperidonem** (KI u dětí do 6 let, úplavice, akutní ulcerativní kolitidy, bakteriální enterokolitidy, pseudomembranózní kolitidy) či **kloroxinem**.

Důležité je vždy upozornit na dávkování, KI, IT (např. na možnost sníženého vstřebávání léků, použití doplňkové antikoncepce apod.).

Samozřejmostí by mělo být dodržování hygienických zásad, jak v rodině, tak v zaměstnání.